

Idylle.

stakker komt. Of ook, wanneer het zomer is, dat zij een tijd lang dagelijks naar beneden gaan, dat zij een ochtend of een middag mogen liggen in den tuin en dan, gedurende een paar dagen, hun voorraad zonnenschijn en zomer-kleur en het visioen van groen en luchtblauw opdoen voor den langen, langen winter. En soms ook dat niet eens.

Ik heb er een gekend, een ouden zeeman, een stuurman of zoo iets, die door allerlei was achteruit gegaan en eindelijk in het armenhuis was aangeland. Hij was al veertien, vijftien jaren op de zaal toen ik er kwam en was in al dien tijd niet van zijn plaats geweest. Hij had in al die jaren niet anders van de wisseling der jaargetijden zien gebeuren, dan dat het groezelige pannendak, waarop hij keek, nat-glimmend donker spiegelde in den regen of bliker-blindde in den zonnenschijn, of dat het stukje hemel boven tusschen de twee daken helder kleurde of zwaar van wolken lager hing, met stralingen van regen of wervel-vlokkend wemelen van de sneeuw, en dat het op de zaal wat warmer of wat kouder was. En altijd als ik bij hem kwam, vond ik hem met zijn diep-gegroefd gezicht, iets goedig-lijdzaams in zijn oude oogen — nimmer en nooit heb ik één woord van ontevredenheid van hem gehoord — zwijgend staren naar datzelfde uitzicht. Dan vroeg het dikwijls, als ik van hem weg was, in me op, waar diè man toch wel aan zou denken, wat er toch om moest gaan in diè gedachten, terwijl hij dag na dag en maand na maand die trage, lange uren lag te zwijgen in de stilte van de zaal. Zag hij de eindelooze wijldheid van de zee, de grenzelooze ruimte van den hemel, het schitter-lichtend kleuren van de zon, het droom-visioen van vreemde landen met bloemen in een toover-pracht en boomen in een altijd-groenend wiegen van de bladen? Of hoorde hij het klotsend schuren van de golven in den nacht, het zingen van de vogels in het eeuwig blauwen van de lucht, het klagend suizen van de winden? Ik weet het niet. Maar soms, wanneer ik bij het maken van mijn rond-gang naast zijn bed kwam zitten, zag ik een triestig glanzen in zijn anders matte oogen en was het of hij moeilijk bewuste naar de grauweheid van de zaal en of hij langzaam

en berouwend waakte uit een droom-visioen van kleuren-mooi herinneren. Misschien is het niet zoo, misschien is het verbeelding van me, ik weet het niet. Zoo heeft hij nog een jaar of wat gelegen, altijd dezelfde, lijdzaam, stil en zonder klachten, altijd alleen, zonder dat hij ooit bezoek kreeg, en is toen, tamelijk snel, gestorven. En toen is hij begraven en niemand is er, die hem heeft gemist of die zich, toen hij eenmaal weg was, ook nog maar een korten tijd herinnerde, dat hij bestaan had.

Toen hij nog leefde, voelde ik dikwijls — en ook nu nog komt het telkens plotseling in me op, wanneer ik 's avonds op mijn kamer zit, of uit ben, in gezelschap, in een schouwburg of op een concert — dat op het oogenblik, terwijl ik leef in vroolijkheid, gezelligheid en licht, daar in het werkhuis, in die zalen, zoo'n man en zooveel andere liggen, in steeds dezelfde wissellooze grijsheid, dienstzeldden vreugdeloozen, toekomstloozen sleurgang van hun dagen. Dan is het of een stil verwijten in me op komt huilen en voel ik als een schamend schuldig-zijn, dat ik genieten kan, terwijl er zooveel stumpers, zonder verwachting van iets beters of iets mooiers, zoo'n ellende hebben en hun bestaan daar in het oude, kaal-harde werkhuis eigenlijk niet anders is dan lang en lijdzaam en geduldig wachten op hun dood. Misschien zien wij die dingen erger dan zij zijn, omdat wij onwillekeurig ons verplaatsen in hun bestaan en dan vragen, hoe wij, terwijl wij zijn zooals wij zijn, ons wel zouden voelen, wanneer wij onder die omstandigheden moesten voortbestaan, in die melancholie en eenzaamheid, zonder één mensch dat noemenswaardig om je geeft en er verdriet van heeft, wanneer je dood gaat; wanneer wij zoo jaar in jaar uit, daar zouden moeten liggen wachten op het eind, zonder één lichtje in het voortgaan van de dagen, zonder verwachting, doelloos, zonder hoop op wat verbetering. Misschien denken die menschen anders, voelen zij anders en zijn zij, door hun opvoeding en door hun leven in een andere omgeving en door de andere omstandigheden, niet hetzelfde als wij. Je zoudt wel zeggen, dat het moet, want anders is het moeilijk te begrijpen, dat zij nog hechten